

Diesterweg's Hulpkas voor Behoeftige Schoolkinderen

Overzicht van de fotocollectie

Bijlage bij de inventaris van het archief

aangevulde versie, april 2011

1. De inhuldiging van Diesterweg's Schoolkolonie, 17.7.1904 (1 enveloppe)

- Optocht naar de Schoolkolonie vanuit Kalmthout, 3 foto's
- Koorzang ter gelegenheid van de inhuldiging van de Schoolkolonie, 2 foto's
- Guldenboek, "Onderwijsvereniging Diesterweg-Hulpkas voor Behoeftige Schoolkinderen-Guldenboek-Schoolvilla Heide-Calmthout", 2 foto's
- Bezoek aan Schoolkolonie tijdens inhuldiging, 1 foto

2. Buitenzichten (4 enveloppen, zie ook boekjes 12.1, 12.2 en 12.3)

2.1 Schoolvilla Diesterweg, 15 prentbriefkaarten en foto's

- Algemeen zicht op Schoolvilla Diesterweg, 1911, 1 prentbriefkaart
- De voorzijde van Diesterweg's Schoolvilla, 1895-1914 [tussen], 1 prentbriefkaart
- De voorzijde van Diesterweg's Schoolvilla, 1903-1950 [tussen], 2 prentbriefkaarten
- De binnenkoer van Schoolvilla Diesterweg, 1895-1914 [tussen], 1 prentbriefkaart
- De binnenkoer van Schoolvilla Diesterweg, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- De binnenkoer van Schoolvilla Diesterweg, 1911, 1 prentbriefkaart
- De binnenkoer van Schoolvilla Diesterweg, 1928, 1 foto
- De binnenkoer van Schoolvilla Diesterweg, 1956 [ca.], 2 foto's
- De achterzijde en speelplein van Villa Diesterweg, 1895-1914 [tussen], 2 prentbriefkaarten
- De achterzijde en speelplein van Villa Diesterweg, 1911, 2 prentbriefkaarten
- Het grote speelplein aan de Oostzijde van Villa Diesterweg, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Enkele kinderen bij de gedenkfontein die opgericht werd nav. het 25-jarig bestaan van "Diesterweg's Hulpkas voor Behoeftige Schoolkinderen", 1928-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart

2.2 Tijdelijke Schoolkolonie Kasteel Vordestein, Schoten, 1 prentbriefkaart en 1 foto

- Zicht op de voorgevel van het kasteel en een deel van het domein, 1900-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Zicht op een groep spelende en lezende kinderen met op de achtergrond Kasteel Vordestein, 1900-1950 [tussen], 1 foto

2.3 Tijdelijke Schoolkolonie Irishof, Kapellen, 3 prentbriefkaarten

- Zicht op de voorgevel van het kasteel, 1940 [ca.], 1 prentbriefkaart
- zicht op de tuinen, 1940 [ca.], 2 prentbriefkaarten

2.4 Herstellingsoord van het Centraal Genootschap, Nunspeet (Nederland), 1910, 1 prentbriefkaart

3 Binnenzichten (9 enveloppen, zie ook boekjes 12.1, 12.2 en 12.3)

3.1 Klassen, 3 prentbriefkaarten

- Zicht op een klas met leerlingen van het 4de jaar, 1895-1914 [tussen]
- Kinderen schrijven hun nieuwjaarsbrief naar het voorbeeld op het bord, 1956-1957

3.2 Eetzaal, 2 prentbriefkaarten

- Etende kinderen met begeleiders in de eetzaal, 1895-1914 [tussen]
- Zelfde eetzaal maar een aantal jaren later, 1900-1950 [tussen]

3.3 Keuken, 2 prentbriefkaarten

- De keuken in de beginjaren, 1895-1914 [tussen]
- De moderne keuken van een aantal jaren later, 1900-1950 [tussen]

3.4 Sanitair, 6 prentbriefkaarten

- Schoolkoloniekinderen wassen zich op de binnenplaats, 1900-1950 [tussen], 2 prentbriefkaarten
- Zicht op "zaal voor voetbaden en handwasschen", 1895-1914 [tussen]
- Zicht op "zaal voor voetbaden en handwasschen", 1900-1950 [tussen]
- De badzaal, 1903-1950 [tussen]

3.5 Slaapzalen, 3 prentbriefkaarten

- De grote slaapzaal van de meisjes, 1895-1914 [tussen], 2 ex.
- Een van de slaapzalen van de meisjes, 1903-1950 [tussen]
- De grote slaapzaal van de jongens, 1895-1914 [tussen]

3.6 Kleine kleedkamer, 1895-1914 [tussen], 1 prentbriefkaart

3.7 Turnzaal, 1895-1914 [tussen], 1 prentbriefkaart

3.8 Feest- en Speelzaal, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart

3.9 Ziekenafdeling, oprichting van een ziekenafdeling nav. de 50e verjaardag van Schoolkolonie Diesterweg, 1956 [ca.], 13 foto's

- Herdenkingsplaat voor de herinnering aan het 50 jarig bestaan van de Schoolkolonie Diesterweg en voor de oprichting van de Ziekenafdeling, 2 foto's
- Foto van tekst uit Guldenboek voor de oprichting van de ziekenafdeling
- Zichten op gangen, 6 foto's
- Zicht op de kamers van de ziekenafdeling, 2 foto's
- Zicht op een aantal lavabo's, 1 foto
- Zicht op de verwarmingsinstallatie [?], 1 foto
- Studiekamer [?], 1 foto

3.10 Foto van herdenkingsplaat van de oprichting van de Schoolkolonie Diesterweg, s.d., 1 foto

4 Openluchtschool (4 enveloppen, zie ook boekjes 12.2 en 12.3)

4.1 Openluchtclassen, 14 prentbriefkaarten

- Kinderen in het bos tijdens de leesles, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Handenarbeid voor de jongens (papier, karton, klei), 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Handwerk voor de meisjes (naad en raphia), 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Verteluurkje in het bos, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- De openluchtschool in het bos, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Tekeningen in de natuur, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Opstellen in open lucht, 1895-1914 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Handwerkles voor meisjes in het bos, 1911, 1 prentbriefkaart
- Les in open lucht, in de Tijdelijke Schoolkolonie Irishof (Kapellen), 1940 [ca.], 1 prentbriefkaart
- Les in open lucht, 1905, 1 prentbriefkaart
- Jongensklas tijdens een les in het bos, 1910, 1 prentbriefkaart
- Meisjesklas tijdens een les in het bos, 1910, 1 prentbriefkaart
- Op jacht naar waterdierjes in het Ven, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Les over de gevangen diertjes, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Les in het hoenderren, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Les in open lucht, Kalmthout, Heide, 1922-1932 (33 cm x 048 cm, karton als drager, Karton nr. 330)
- Les in openlucht: Handwerk voor de meisjes, Kalmthout, Heide, ca. 1922-1932 (22 cm x 049 cm, karton als drager, Karton nr. 331)

4.2 De moestuin, 4 prentbriefkaarten en 1 foto

- De openluchtschool aan het werk in de moestuin, 1903-1950 [tussen], 2 prentbriefkaarten
- Een groep kinderen aan het werk in de tuin, 1926, 2 prentbriefkaarten
- Vrouw in de tuin, 1900-1950 [tussen], 1 foto

4.3 Turnles, 2 prentbriefkaarten

- Zicht op een klas tijdens een turnles in open lucht, 1913, 1 prentbriefkaart
- Zicht op een klas tijdens een turnles in open lucht, 1910, 1 prentbriefkaart

5 Activiteiten (5 enveloppen, zie ook boekje 12.2)

5.1 Wateractiviteiten, 5 prentbriefkaarten

- Een aantal kinderen pootje badend, 1900-1950 [tussen], 3 prentbriefkaarten
- Groep kinderen tijdens het zwemmen, 1911, 1 prentbriefkaart
- Groep badende jongens, Itegem, 1900-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart

5.2 Wandelingen, 3 prentbriefkaarten

- Klas meisjes in het ven, 1911, 1 prentbriefkaart
- Groep kinderen tijdens een wandeling op de Kalmthoutse Steenweg, 1900-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- De openluchtschool komt terug van een wandeling, 1903-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart

5.3 Spel, 7 foto's

- Spielerei, 1928, 1 foto
- Groep koloniekinderen op de speelplaats, 1938, 1 foto
- Groep kinderen op de speelplaats met op de achtergrond een koloniegebouw, 1900-1950 [tussen], 2 foto's
- Feestende kolonie (op slotdag?), 1918, 3 foto's
- Groep kinderen poserend met speelgerei, 1900-1950 [tussen], 2 prentbriefkaarten
- Groep spelende jongens, 1906, 1 prentbriefkaart

5.4 Carnaval: verkleedpartij en feest voor de kinderen, s.d., 3 foto's

5.5 Sinterklaas op bezoek in Diesterweg, s.d., 1 foto

5.6 Fotoalbum van de zilveren jubileumviering te Heide, 1929

Kenmerken:

- 16 foto's
- één per blad, blad enkel gebruikt
- donkergrijze kartonnen omslag
- 28,5 cm x 36,5 cm
- z/w

Inhoud:

- foto's van bestuursleden, belangstellenden, dansopvoeringen, zang
- oprichting van een monument in de voortuin naar aanleiding van 25 jaar openluchtschool

6 Uitstappen (6 enveloppen)

6.1 Uitstappen naar zee, 26 foto's en 5 prentbriefkaarten

- Uitstap naar de zee: groep jongens en meisjes in de duinen en op het strand, kinderen en hun begeleiders op het strand, optreden van een groep kinderen op de zeedijk, 1926, 11 foto's
- Uitstap naar zee: groepsportretten, pootje baden, optreden op de dijk, 1938, 15 foto's
- Groep jongens in zee, Blankenberge, 1900-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Koloniehuis "Kerdijk": tekening, voorzijde, slaapzaal, eetzaal, Nederland, 1910, Egmond aan Zee, 4 prentbriefkaarten

6.2 Overige Uitstappen, 3 prentbriefkaarten

- Een groep dansende meisjes in open lucht (Villa des Marçunvins), Hastière, 1900-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Jongens met hun begeleiders op een veldweg, Hamois, 1900-1950 [tussen], 1 prentbriefkaart
- Groepsportret van een klas meisjes, Hubinne-en-Condroz, 1910, 1 prentbriefkaart

7 Groepsfoto's (47 enveloppen, zie ook boekje 12.5)

438 foto's en prentbriefkaarten, 1895-1906

27 grote formaten:

- Groepsportret van een kolonie kinderen, s.l., 1906 (17 cm x 022 cm, karton als drager, Karton nr. 141)
- Groepsportret van een kolonie kinderen met hun begeleiders en een hond, Kalmthout, Heide, 1908 (16 cm x 023 cm, karton als drager, Karton nr. 142)
- Groepsportret van een kolonie (met vlag - dubbel), Kalmthout, Heide, 1908 (17 cm x 022 cm, karton als drager, Karton nr. 143)
- Groepsportret van een kolonie kinderen met begeleiders en hond, Kalmthout, Heide, 1907 (16 cm x 022 cm, karton als drager, Karton nr. 144)
- Groepsportret van een kolonie kinderen met begeleiders en vlag, Kalmthout, Heide, 1908 (17 cm x 022 cm, karton als drager, Karton nr. 145)
- Groepsportret van een kolonie van kinderen met hun begeleiders en een hond (opschrift 'Diesterweg's Bestendige Schoolkolonie te Heide Calmpthout - 22 maart 1914'), Kalmthout, Heide, 1914/03/22 (21 cm x 026 cm, karton als drager, Karton nr. 146)
- Groepsportret van 6 mensen die wellicht deelnamen aan een toneelopvoering, s.l., 1900-1950 [tussen] (23 cm x 027 cm, karton als drager, Karton nr. 147))
- Groepsportret (van het bestuur van Schoolvilla Diesterweg ?), s.l., 1912 (29 cm x 035 cm, karton als drager, Karton nr. 148)
- Groepsportret (van het bestuur van de Schoolkolonie Diesterweg ?), s.l., 1912 (29 cm x 035 cm, karton als drager, Karton nr. 149)
- Groepsportret van het Kledingcomiteit, s.l., 1912 (30 cm x 035 cm, Karton nr. 150)
- Zicht op het schoolpaviljoen van "Enghavevejens skole", Scandinavië, s.d. (30 cm x 035 cm, karton als drager, Karton nr. 151)
- Groepsportret van een kolonie kinderen met hun begeleiders, Kalmthout, Heide, 1905 (30 cm x 036 cm, karton als drager, Karton nr. 152)
- Groepsportret van een kolonie (te lande), Hamois, 1906 (30 cm x 036 cm, karton als drager, Karton nr. 153)
- Groepsportret van een klas, Kalmthout, Heide, 1906/02-08 [tussen] (36 cm x 030 cm, karton als drager, Karton nr. 154)
- Groepsportret van een kolonieklass voor en op een namaak-rots, Kalmthout, Heide, 1906/08/07-30 [tussen] (30 cm x 036 cm, karton als drager, Karton nr. 155)
- Groepsportret van groep 1 (met vlag / = K145), Kalmthout, Heide, 1908 (30 cm x 036 cm, karton als drager, Karton nr. 156)
- Groepsportret van een klas, Kalmthout, Heide, 1911/08/28 (28 cm x 036 cm, karton als drager, Karton nr. 157)
- Groepsportret van een klas, La Hulpe, 1911/09/07 (31 cm x 036 cm, karton als drager, Karton nr. 158)

- Groepsportret van kolonisten en hun begeleiders, Kalmthout, Heide, 1912/04/30 (30 cm x 036 cm, karton als drager, Karton nr. 159)
- Groepsportret van de laatst aangekomen kolonisten en hun begeleiders (= V2-542), Kalmthout, Heide, 1912/10 (30 cm x 036 cm, karton als drager, Karton nr. 160)
- Groepsportret van een meisjesgroep (opschrift "Diesterweg's Vacantiekolonie van Hamois-en-Condroz (meisjesgroep) - terug te Antwerpen : op wandel in 't Nachtegaalpark; sept. 1912."), Antwerpen, 1912/09 (30 cm x 036 cm, karton als drager, Karton nr. 161)
- Groepsportret van kolonisten met hun begeleiders en een hond (met opschrift "Diesterweg's Bestendige Schoolkolonie te Heide Calmpthout - 22 maart 1914") (= K 146), Kalmthout, Heide, 1914/03/22 (29 cm x 035 cm, karton als drager, Karton nr. 162)
- Groepsportret van kolonisten met hun begeleiders en een hond, Kalmthout, Heide, 1914/06 (29 cm x 035 cm, karton als drager, Karton nr. 163)
- Groepsportret van de kolonisten en hun begeleiders, Kalmthout, Heide, Kalmthout, Heide (29 cm x 035 cm, karton als drager, Karton nr. 164)
- Groepsportret van jongens-kolonisten, La Hulpe, 1913/09/10 (29 cm x 035 cm, karton als drager, karton nr. 165)
- Groepsportret van jonge kolonisten met hun begeleiders, Kalmthout, Heide, 1913/03 (29 cm x 035 cm, karton als drager, Karton nr. 166)
- Groepsfoto (opschrift achterzijde 'Les in open lucht; perspectief tekenen'), Kalmthout, Heide, s.d. (32 cm x 043 cm, karton als drager, Karton nr. 329)

8 Kindertoneel (20 enveloppen en 2 fotoalbums)

- 8.1 Het Lelijke Jonge Eendje, 1950 [ca.], 18 foto's
- 8.2 Kolonierrevue, 1935-1938, 9 foto's
- 8.3 Doornroosje, 1948/12, 17 foto's
- 8.4 De Drie Zwijntjes, 1952, 12 foto's
- 8.5 Don Quichote, 1953, 19 foto's
- 8.6 De Gelaarsde kat, 1951, 20 foto's
- 8.7 Onbekend toneelstuk, s.d., 25 foto's
- 8.8 Compilatie van verschillende toneelvoorstellingen afkomstig van een tentoonstellingspaneel, s.d., 8 foto's
- 8.9 Rialijn het ganzenhoedstertje, s.d., 10 foto's en 1 fotoalbum met 35 foto's
- 8.10 Pinocchio, s.d., fotoalbum met 55 foto's

9 Personen (1 enveloppe, 8 foto's)

- Portretfoto van meisje, Kalmthout-Heide, 1900-1950 [tussen]
- Portretfoto van drie kinderen, s.d.
- Foto van bediende en ezel, 1900-1950 [tussen]
- Huldebetoon aan Hubert Serneels op het stadhuis van Antwerpen, s.d.
- Receptie met onder andere Eeckelers, De Dekker en Volderman, s.d., 2 foto's
- Ceremonie voor op ruststelling van ?, s.d.
- Portretfoto van Marc Hertens en meisje, s.d.
- Foto's van het dansstuk "Pas de deux" met Marc Hertens, s.d., 2 foto's
- Grote ingekleurde foto met Marc Hertens en partner (30 x 35 cm; ingelijst, Plaatsingsnummer: 22-0-01-50-05)

10 Kring De Mieren (1 enveloppe)

- 10.1 Erekwijting, afgeleverd door Diesterweg's Hulpkas aan De Mieren, bij de gelegenheid van de storting van de vijftigduizendste frank, 1918
- 10.2 Prentbriefkaart met tekening en tekst "*Ten voordele van Diesterweg-Schoolkolonie*", *zon voor onze kinderen, De Mollekens, afd. van K.K. De Mieren*", 2 exemplaren
- 10.3 De "George-zilverbol", ten voordele van Diesterweg's Schoolkolonie, 1929

11 Internationale tentoonstelling (1 enveloppe) van openluchtscholen, Nationaal Schoolmuseum – afdeling Diesterweg, 1931, *1 prentbriefkaart*

12 Prentbriefkaartboekjes (7 enveloppen)

12.1 Boekje buiten-en binnenzichten van Diesterweg, *12 prentbriefkaarten*

- Voorzijde van Diesterweg's schoolvilla
- Achterzijde en speelplein van Diesterweg's schoolvilla
- Binnenkoer van Diesterweg's schoolvilla
- Eetzaal van Diesterweg's schoolvilla
- De grote slaapzaal van de meisjes
- De grote slaapzaal van de jongens
- De turnzaal
- De 4^e klas
- De badzaal
- Zaal voor voetbaden en handwassen
- De kleine kleedkamer
- De keuken

12.2 Boekje buiten-en binnenzichten, *14 prentbriefkaarten*

- Voorzijde
- Binnenkoer
- Achterzicht en zandplein
- Groot sportplein en zijzicht
- School in het bos
- Grote speel- en feestzaal
- Eetzaal
- Grote slaapzaal voor de meisjes
- Kleine slaapzaal voor de jongens
- Turnzaal
- Grote kleedkamer
- De badzaal
- Voetbadzaal
- De keuken

12.3 Boekje buiten-en binnenzichten van Diesterweg, openluchtlessen, activiteiten, *23 prentbriefkaarten*

- De voorzijde van Diesterweg's schoolvilla
- De binnenkoer van Diesterweg's schoolvilla

- “Schuppenplein” van Diesterweg’s schoolvilla
- Gedenkfontein voor het vijfentwintig jaar bestaan van de schoolkolonie
- Pompstation
- De grote jongensslaapzaal
- De eetzaal
- Verpleegkamer
- Spel-en feestzaal
- Klas- en voordrachtzaal
- Broodsnijkamer
- Openluchtles: leesles
- Openluchtles de den
- Openluchtles: handwerk
- Openluchtles in de moestuin
- Openluchtles: ritmisch dansen
- Openluchtles: perspectieftekenen
- Openluchtles bij de vijver
- Terug van een wandeling
- Namiddagdutje
- Pootje baden in het Putse Moer
- Op de Kalmthoutse heide
- Nieuws van thuis

12.4 Boekje openluchtles, 2 exemplaren, 11 *prentbriefkaarten*

- School in het bos
- Leesles
- Les aan het ven over waterdiertjes
- Handwerk voor de meisjes
- Handenarbeid voor de jongens
- In de moestuin
- Turnles
- Verteluurkje in het bos
- Tekenles
- Terug van een wandeling

12.5 Boekje groepsfoto's, 2 exemplaren, 13 *prentbriefkaarten*

13 Hulpkas – Reeks familie De Decker

- 13.1 Hulpkas Diesterweg - Reeks familie De Decker, 1933-1936, 8 foto's

14 Foto-albums

- 14.1 “Diesterweg's Koloniën in Beeld, 1899-1924”, 55 foto's
- 14.2 “Schoolkoloniën van 1899”, 10 foto's
- 14.3 “Schoolkoloniën van 1900”, 14 foto's
- 14.4 “Schoolkoloniën 1905”, 10 foto's

- 14.5 “1906”, 13 foto’s
- 14.6 “Comité & Kindergroepen Heide - 1907”, 11 foto’s
- 14.7 “Schoolkoloniën 1908”, 10 foto’s
- 14.8 “Schoolkoloniën 1911”, 12 foto’s
- 14.9 “Schoolkoloniën 1912”, 12 foto’s
- 14.10 “1932-1935”, 140 foto’s

15 Foto’s uit het archief van René Van Beneden

- 15.1 Diverse onderwerpen, 13 foto’s en prentbriefkaarten

16 Afbeeldingen gebruikt in de licentiaatsverhandeling van Geert Thyssen¹

- 16.1 Diverse prentbriefkaarten m.b.t. het leven in de kolonie, 44 prentbriefkaarten

17 Aanvullingen (schenking 2010/068)

- luchtfoto van de openluchtschool te Heide-Kalmthout, s.d. (op houten drager)
- fotoalbum van de viering van het 25-jarig bestaan van de schoolkolonie, 1929 (12 foto’s)
- 5 foto’s van de viering van het 50-jarig bestaan van de schoolkolonie, 1954
- 33 foto’s van de viering van het 75-jarig bestaan, 1979
- 8 foto van René Van Beneden, 1933-1957
- 3 groepsfoto’s, s.d. (op diskette)

---

¹ THYSSEN (Geert). Diesterweg te Heide-Kalmthout. Een schoolkolonie voor het leven? Een verkenning van enkele historisch-pedagogische aspecten met betrekking tot de “eerste openluchtschool ter wereld” voor behoeftige schoolkinderen. Licentiaatsverhandeling Pedagogische Wetenschappen, KULeuven, 2001, 160 p.